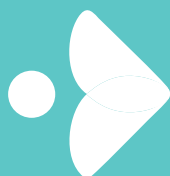

MEĐUNARODNI DAN MEDICINSKIH SESTARA-TEHNIČARA 2024

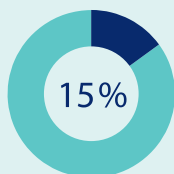
Ekonomska moć
zdravstvene njege

**NAŠE MEDICINSKE
SESTRE-TEHNIČARI.
NAŠA BUDUĆNOST.**

Međunarodno vijeće medicinskih
sestara-tehničara

KLJUČNI ZAKLJUČCI

Loše zdravlje košta globalnu ekonomiju 15% BDP-a

što je dva do pet puta veće od očekivanog gubitka od COVID-19 (Remes, et al., 2020). Procjene Svjetske zdravstvene organizacije (SZO) ukazuju na to da neodgovarajući kvalitet njege košta između 1,4 i 1,6 triliona USD svake godine zbog izgubljene produktivnosti i to samo u zemljama sa niskim i srednjim prihodima (SZO, 2020a).

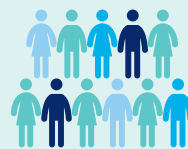
Ostvarivanje potencijala medicinskih sestara-tehničara koji rade u primarnoj zdravstvenoj zaštiti (PZZ)

da podrže pružanje osnovnih intervencija u sklopu Univerzalne pokrivenosti zdravstvenom zaštitom (UHC) moglo bi doprinijeti spašavanju do 60 miliona života i povećanju globalnog očekivanog životnog vijeka za 3,7 godina do 2030. (SZO, 2023a).

Ekonomski povrat mogao bi biti između 2 i 4 USD za svaki dolar uloženi u bolje zdravlje.

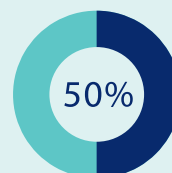
Troškovi jačanja zdravstvenih sistema mogu se nadoknaditi povećanjem produktivnosti (Remes, et al., 2020). Ulaganje u sestrinsku njegu u kontinuumu zdravstvene zaštite osigurava da ljudi dobiju njegu koja im je potrebna u pravo vrijeme kako bi dostigli svoj najviši mogući standard zdravlja i živjeli produktivno. Kašnjenja u zdravstvenoj zaštiti mogu dovesti do gubitka produktivnosti, skuplje njege i većih negativnih uticaja na zdravlje.

Otvaranje odgovarajućih radnih mjesta u sestrinstvu pomaže smanjenje siromaštva i bavi se rodnom ravnopravnošću u globalnoj radnoj snazi.

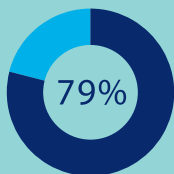
Poboljšanje plata, uslova rada i mogućnosti napredovanja u profesiji mogu osnažiti žene, obezbjeđujući im odgovarajuće poslove i podižući ih iz siromaštva. Također doprinosi prevazilaženju postojećih rodnih razlika u platama koje koče globalnu ekonomiju. Prema podacima Svjetske banke, u nekim zemljama, potencijalni porast zarade za žene sa tercijarnim nivoom obrazovanja, kao što je to potrebno za medicinske sestre-tehničare, iznosi 323,4% (Wodon, et al., 2018).

SZO je pozvala zemlje da povećaju potrošnju za primarnu zdravstvenu zaštitu u iznosu od najmanje 1% bruto domaćeg proizvoda (BDP) kako bi se zatvorile očigledne praznine u pokrivenosti i dostigli zdravstveni ciljevi dogovoreni 2015. godine.

Ostvarenje efektivne univerzalne pokrivenosti zdravstvenom zaštitom, označeno rezultatom 80 od 100 globalno, se u velikoj mjeri oslanja na ulaganje u sestrinsku radnu snagu.

Trenutno u svijetu postoji 29 miliona medicinskih sestara-tehničara koji čine 50% svih zdravstvenih radnika. Postoje dokazi (Haakenstad, et al., 2022) da je dodatnih 30,6 miliona medicinskih sestara-tehničara (70,6 medicinskih sestara na 10.000 ljudi) potrebno širom svijeta kako bi se postigao efikasan UHC. Za postizanje cilja od 90 od 100 na UHC indeksu efektivne pokrivenosti potrebno je 114,5 medicinskih sestara-tehničara na 10.000 ljudi, ili još **skoro 60 miliona medicinskih sestara-tehničara** (Haakenstad, et al., 2022).

Davanjem prioriteta investicijama koje omogućavaju ljudima da rade u svom punom obimu posla, uključujući naprednu sestrinsku praksu, unapređuje se efikasnost i efektivnost zdravstvenog sistema.

Sedamdeset i šest posto ljekara i 79% medicinskih sestara-tehničara izvijestili su da su prekvalifikovani za uloge koje obavljaju u svom svakodnevnom radu. S obzirom na cijenu i trajanje obrazovanja ljekara i medicinskih sestara-tehničara, ovo predstavlja ogroman gubitak ljudskog kapitala (OECD, 2019a). Planiranje za budućnost, ulaganje u radno okruženje i obezbjeđivanje adekvatnog broja medicinskih sestara-tehničara, te davanje samostalnosti medicinskim sestrama-tehničarima da rade u potpunosti u okviru obima svoje prakse, će omogućiti najefikasniji rad zdravstvenih sistema po najnižim troškovima, uz istovremeno pružanje visokokvalitetne njege.

Osiguravanje sigurnosti medicinskih sestara-tehničara treba smatrati imperativom za održive i otporne zdravstvene sisteme.

Stopa infekcije tokom COVID-19 među zdravstvenim radnicima je bila do devet puta veća nego kod opšte populacije, koštajući zdravstvene sisteme milione dolara – do 30.000 USD po inficiranju jedne medicinske sestre-tehničara. Medicinske sestre-tehničari nisu potrošna roba: na njih treba gledati kao na osovinu globalnih zdravstvenih sistema. Zaustavljanje povećanja slučajeva nasilja nad medicinskim sestrama-tehničarima i drugim zdravstvenim radnicima u svim radnim okruženjima je također potrebno kako bi se zaštitio ovaj vrijedan resurs i zadržala radna snaga.

Ulaganje u sestrinstvo dovodi do kaskadnog efekta koji kulminira njegovanjem zdravijeg društva i ekonomskog i društvenog prosperiteta.

Sestrinstvo služi ne samo kao okosnica sistema zdravstvene zaštite, već i kao kamen temeljac koji održava cjelokupno funkcioniranje naših društava.

Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD) procjenjuje da zemlje u prosjeku moraju izdvojiti dodatna sredstva u iznosu od 1,4% svog BDP-a za poboljšanje zdravstvenog sistema, u poređenju sa nivoima prije pandemije. Najmanje polovina ove investicije trebalo bi da se fokusira na obrazovanje, zapošljavanje i poboljšanje uslova rada radne snage kako bi se odgovorilo na globalne zdravstvene izazove (OECD, 2023b). Studija koju je sprovedla McKinsey (Remes, et al., 2020.) pokazala je da bi „bolje zdravlje moglo dodati 12 milijardi dolara globalnom BDP-u 2040. godine, povećanje od 8 posto što znači 0,4 posto brži rast svake godine. Većina ovih dobitaka u ekonomskim koristima dolazi od veće i zdravije radne snage.

Ulaganje u sigurnu njegu štedi novac.

U prosjeku, 1 od 10 boravka u bolnici u zemljama s visokim dohotkom dovodi do sigurnosnog problema ili neželjenog događaja. U ovim zemljama, troškovi liječenja štete nastale tokom njege iznose oko 13% ukupne zdravstvene potrošnje, što iznosi 606 milijardi USD godišnje, ili nešto više od 1% ukupnog BDP-a zemalja OECD-a. Strategije zdravstvene zaštite sa velikim povratom ulaganja usmjerene su na prevenciju infekcija, krvnih ugrušaka (venska tromboembolija), dekubitusa i padova. Poboljšanje ovih pitanja kroz adekvatan broj osoblja i odgovarajuću kombinaciju vještina medicinskih sestara-tehničara je ključno. Fokusiranje na ove štete nudi velike finansijske uštede. Na primjer, za svaki dolar potrošen na prevenciju infekcija povezanih sa zdravstvenom zaštitom može doći do povrata ulaganja od 7 dolara (Slawomirski i Kazinga, 2022).

Medicinske sestre-tehničari doprinose miru.

Uzroci tenzija i sukoba se smanjuju kada su ljudi zdravi i osjećaju se dobro, sposobni za rad i osjećaju da žive ispunjene živote, angažovani u svojim društvima, cijenjeni i poštovani. Sestrinstvo doprinosi miru smanjujući nejednakosti i promovišući ljudska prava i ostvarivanje socijalne pravde.

Put ka postizanju kvalitetnog UHC-a i ostvarivanju ekonomskih i društvenih koristi koje povlači za sobom, usko su povezani s osnaživanjem i rastom sestrinske radne snage. Dajući prioritet ulaganjima u sestrinstvo, društva mogu napraviti značajne korake ka zdravijoj, prosperitetnijoj globalnoj zajednici. Ovaj izvještaj Međunarodnog vijeća medicinskih sestara-tehničara pruža brojne ekonomske argumente vodećih stručnjaka koji se mogu sažeti u sljedeće četiri ključne teme koje se nadograđuju jedna na drugu:

1. **Stvaranje odgovarajućih poslova za doprinos društvenom dobru.**
2. **Izgradnja radne snage za postizanje UHC-a.**
3. **Optimizacija upotrebe resursa za poboljšanje efektivnosti i efikasnosti zdravstvenog sistema.**
4. **Ulaganje u zdravlje za ekonomski i društveni prosperitet.**

Načini da se osigura ekonomski i socijalni prosperitet

1. STVARANJE RADNIH MJESTA

Poticati ulaganja u stvaranje odgovarajućih radnih mjesta za medicinske sestre-tehničare.

Poduzeti hitne mjere za poticanje rasta sestrinske radne snage i rješavanje sistemskih problema koji rezultiraju značajnim neuspjesima na tržištu rada u zdravstvu. Ovo uključuje alokaciju resursa i finansiranje za razvoj kvalitetnih sestrinskih pozicija. Takva akcija naglašava važnost stvaranja sestrinskih pozicija koje nude poštene plate, sigurne uslove rada, mogućnosti za profesionalni razvoj i poštovanje unutar zdravstvenog sektora. Cilj je privući i zadržati kvalifikovane medicinske sestre-tehničare, osiguravajući da su njihovi poslovi i nagrađivani i održivi, u konačnici poboljšavajući ishode i unaprjeđujući cjelokupni sistem zdravstvene zaštite.

2. OPTIMIZIRATI ULOGE I ODGOVORNOSTI

Ulagati u odgovarajući broj medicinskih sestara-tehničara, sa pravim vještinama, na pravim mjestima.

Osigurati adekvatan nivo osoblja kako bi se zadovoljile potrebe za zdravstvenom zaštitom, opremiti medicinske sestre-tehničare potrebnim vještinama i kompetencijama za visokokvalitetnu njegu i efikasno rasporediti medicinske sestre-tehničare u različitim zdravstvenim ustanovama kako bi se maksimizirao njihov uticaj na njegu pacijenata i zdravstvene sisteme. Ovaj pristup ima za cilj poboljšanje kvaliteta, dostupnosti i efikasnosti zdravstvenih usluga.

3. PRUŽANJE I ORGANIZACIJA ZDRAVSTVENIH USLUGA

Oснаžiti pružanje visokokvalitetne, pristupačne, integrirane njege usmjerene na ljude u cijelom kontinuumu zdravstvene zaštite, obraćajući posebnu pažnju na nedovoljno pokrivena područja.

Transformisati postojeće sisteme zdravstvene zaštite fokusirajući se na cijeli kontinuum zdravstvene zaštite, a ne samo na bolnice, s naglaskom na jačanje primarne zdravstvene zaštite kako bi se postigao UHC. Ovo uključuje iskorištavanje uloge medicinskih sestara-tehničara u promociji zdravlja i preventivnim mjerama i pružanju sveobuhvatne, visokokvalitetne njege koja je pristupačna i dostupna izvan bolničkih okruženja, posebno u primarnoj i ambulantnoj njezi. Naglasak je stavljen na to da se osigura da je njega integrisana i usmjerena na pacijente, posebno nastojeći da se dopre do zapostavljenih zajednica. Cilj je stvoriti efikasniji, pravedniji sistem zdravstvene zaštite koji bolje zadovoljava potrebe stanovništva, uz istovremeno smanjenje oslanjanja na bolničku njegu.

4. OBRAZOVANJE I RAZVOJ VJEŠTINA

Proširiti i unaprijediti visokokvalitetno obrazovanje i mogućnosti kontinuiranog profesionalnog razvoja kako bi se osiguralo da medicinske sestre-tehničari posjeduju kompetencije potrebne da zadovolje rastuće zdravstvene potrebe zajednica, omogućavajući im da rade do svog punog potencijala.

Ulagati u obrazovanje medicinskih sestara-tehničara kako bi se poboljšao i povećao pristup kvalitetnom obrazovanju i stalnom učenju za medicinske sestre-tehničare. Cilj je opremiti medicinske sestre-tehničare potrebnim znanjima, vještinama i osobinama za efikasno rješavanje trenutnih i budućih zdravstvenih izazova sa kojima se suočava stanovništvo, osiguravajući da mogu iskoristiti svoj puni obim prakse i obrazovanja.

5. ZDRAVLJE I BLAGOSTANJE

Provesti strategije posvećene osiguravanju i poboljšanju fizičkog, mentalnog i emocionalnog blagostanja medicinskih sestara-tehničara.

Osigurati zdravlje i dobrobit medicinskih sestara-tehničara aktivnim razvojem i primjenom politika, praksi i radnog okruženja koje podržava njihovo cjelokupno zdravlje. To uključuje podršku mentalnom zdravlju, upravljanje stresom, fizičku sigurnost i programe za očuvanje emocionalnog zdravlja. Cilj je stvoriti okruženje unutar zdravstvene zaštite u kojem medicinske sestre-tehničari mogu napredovati profesionalno i lično, čime se optimizira briga o pacijentima i povećava efikasnost i održivost zdravstvenih usluga.

6. RESURSI I OPREMA

Opremiti medicinske sestre-tehničare pravim resursima potrebnim za ispunjavanje zahtjeva njihovih uloga.

Podržati medicinske sestre-tehničare pravim resursima i opremom dodjeljivanjem potrebnih materijalnih i tehnoloških sredstava koja omogućavaju medicinskim sestrama-tehničarima da pruže optimalne zdravstvene usluge. Ovo uključuje sve, od zaštitne odjeće i medicinskih uređaja do efikasnih sistema upravljanja kartonima pacijenata. Cilj je osnažiti medicinske sestre-tehničare da rade efikasnije i smanjiti rizik od grešaka i profesionalnih opasnosti kako bi pružile bolju njegu pacijentima. Ovaj pristup doprinosi zdravlju pacijenata i doprinosi zadovoljstvu poslom i profesionalnom razvoju medicinskih sestara-tehničara.

7. KRIZE I HUMANITARNI KONTEKST

Osigurati sigurnost i bezbjednost medicinskih sestara-tehničara u svim okruženjima, uključujući krizne i humanitarne sredine.

Provesti snažne mjere za zaštitu medicinskih sestara-tehničara od fizičkih ozljeda, psihičkog stresa i profesionalnih opasnosti koje prevladavaju u radnim sredinama pod visokim pritiskom, uključujući one pogođene sukobima, prirodnim katastrofama ili pandemijama. Davanjem prioriteta zaštiti medicinskih sestara-tehničara u takvim izazovnim uslovima, zdravstveni sistemi mogu održati kontinuitet njege i podrške, kao i otpornost i dobrobit ovih osnovnih pružalaca zdravstvenih usluga.

**NAŠE MEDICINSKE
SESTRE-TEHNIČARI.
NAŠA BUDUĆNOST.**

Međunarodno vijeće medicinskih
sestara-tehničara

Loše zdravlje i neadekvatni zdravstveni sistemi su izuzetno skupi:

OGROMNI TROŠKOVI

4.5 milijardi ljudi

nema pristup osnovnim zdravstvenim uslugama

60 miliona života

je izgubljeno zbog lošeg zdravlja i nedostatka pristupa visokokvalitetnoj zdravstvenoj zaštiti

15% smanjenja BDP-a

odnosno između dva i pet puta više od troškova izazvanih pandemijom COVID-19

Izgubljena produktivnost od 1,4 i 1,6 triliona dolara

svake godine u zemljama sa niskim i srednjim dohotkom

Ulaganje u sestrinstvo je važna strategija za podršku:

ULAGANJE RADI DOBITI

Ostvarenju efektivnog UHC - pristupa

sigurnoj, pristupačnoj, kvalitetnoj zdravstvenoj zaštiti

Medicinske sestre-tehničari čine skoro 50% radne snage u zdravstvu. Svaki dolar uložen u bolje zdravlje donosi povrat između 2 i 4 dolara.

Jači zdravstveni sistemi jednako donose bolje zdravlje, a zdravije populacije donose značajne povrate ulaganja.

Povećanju očekivanog životnog vijeka u svijetu

za 3,7 godina

Ulaganje u zdravstvenu radnu snagu u zemljama sa niskim i srednjim dohotkom garantuje ogroman **povrat ulaganja u omjeru 1:10.**

Prednosti ulaganja u zdravstvenu njegu i medicinske sestre-tehničare:

VISOKI POV RAT

Poboljšava zdravlje i kvalitet života

Podstiče ekonomski rast povećanjem produktivnosti radne snage

Jača sisteme zdravstvene zaštite što je ključno za osiguranje spremnosti i efektivnog odgovora tokom vanrednih situacija u javnom zdravstvu

Pomaže u smanjenju siromaštva i poboljšanju rodne ravnopravnosti

Doprinosi društvenoj koheziji, miru i prosperitetu

Ovaj izvještaj daje primjenjive preporuke koje će preusmjeriti način razmišljanja o vrijednosti sestrištva, ojačati zdravstvene sisteme i na kraju rezultirati većim ekonomskim i društvenim prosperitetom. Nadovezuje se na ICN-ovu Povelju za promjene koja se zalaže za implementaciju 10 strateških mjera koje vlade i poslodavci moraju poduzeti kako bi stvorili i održali sisteme zdravstvene zaštite koji su sigurni, pristupačni, dostupni, osjetljivi na potrebe i otporni, i koji pomjeraju fokus sa toga da su medicinske sestre-tehničari nevidljivi do toga da su neprocenjivi.

ICN poziva na akciju za globalne zdravstvene lidere i kreatore politike da:

- **Oснаže medicinske sestre-tehničare:** podržati sveobuhvatne politike koje omogućavaju medicinskim sestrama-tehničarima da rade u punom obimu svog obrazovanja i obuke. Podsticati daljnji razvoj liderskih uloga i učesće u razvoju politike.
- **Ulažu u obrazovanje i razvoj radne snage:** povećati sredstva za obrazovanje medicinskih sestara-tehničara i stvoriti više mogućnosti za napredovanje u karijeri u okviru sestrištva profesije.
- **Poboljšaju uslove rada:** provesti mjere za poboljšanje radnog okruženja za medicinske sestre-tehničare, uključujući adekvatan nivo osoblja, pristup resursima, sigurno radno okruženje i podršku mentalnom zdravlju i dobrobiti.
- **Priznaju značaj i obezbijede pravičnu nadoknadu:** osigurati da medicinske sestre-tehničari primaju adekvatne plate koje odražavaju njihove vještine, odgovornosti i iznimno važnu prirodu njihovog posla.
- **Promovišu ulogu medicinskih sestara-tehničara u društvu:** istaći doprinos medicinskih sestara-tehničara zdravlju i dobrobiti kroz kampanje za podizanje svijesti javnosti i uključivanje u procese donošenja odluka.

Ovo je isječak iz publikacije Međunarodnog vijeća medicinskih sestara-tehničara pod nazivom „International Nurses Day 2024 – the Economic Power of Care“

Copyright © 2024 by ICN–International Council of Nurses, 3, place Jean-Marteau,
1201 Geneva, Switzerland. ISBN: 978-92-95124-34-9

Cijela publikacija je dostupna na: https://www.icn.ch/sites/default/files/2024-05/ICN_IND2024_report_EN_A4_6.1_0.pdf